

Lectures recomanades

Fatiga o descuido de España

Valentí Puig

L'anàlisi tranquil

Un dels grans problemes en l'anàlisi de la crisi financera i de les subsegüents ramificacions d'aquesta en l'àmbit institucional i polític és la falta de serenor. Massa sovint, l'estudi és víctima d'un esbiaix fruit de l'excés de les passions i també del fet de donar respostes per tot sense l'esforç previ de la reflexió, de manera simple i automàtica. És per això que la gran virtut del llibre *Descuido o fatiga de España* (Galaxia Gutenberg) és precisament l'anàlisi temperat i profund del seu autor, l'escriptor i filòsof **Valentí Puig**. El llibre és un assaig molt complet que barreja elements d'anàlisi polític, històric, filosòfic i sociològic mostrant un mosaic molt ric, amb molts matisos, i on no es defugen els problemes i es volen arreglar tirant de fórmules miraculoses, màgiques o que no requereixen esforç com sol ser habitual entre molts tertulians que cultiven un *pensament light* que tant bones audiències, per suposat, dona als mitjans actualment.

En aquest sentit, **Puig**, explora les profunditats del que ens ha passat i encara ens passa, amb una mirada fina, de bisturí, defugin els judicis de valor simples o generalistes i al mateix temps posant en valor i perspectiva molts dels actius que encara té el país i que sovint també, perdem de vista. En aquest sentit, és important el mèrit de **Puig** en fer un assaig on es detallen tots els mals del país i alhora es defuig tan frontalment el fatalisme tan típic entre tertulians en el moment actual on sovint es desdibuixa un diagnòstic acurat per un excés de tremendisme (una tradició arrelada a la Península, tot s'ha de dir).

L'obra literària de **Valentí Puig** és certament àmplia, havent treballat pràcticament tots els estils literaris, fa que la lectura també s'enriqueixi d'aquesta visió polièdrica que caracteritza les obres de l'autor de Palma de Mallorca, en contraposició a una visió compartimentada, i per definició sempre més pobre, de la realitat. Una de les grans característiques de l'assaig de **Puig**, al marge de la profunditat i la visió ample que dóna, és el seu realisme. El llibre de **Puig**, com ja va fer en el també magnífic *Los años irresponsables*, és el tocar sempre de peus a terra, a la realitat de les coses, i no a les imatges abstractes, les generalitzacions i l'excés de retòrica, vicis, per contra, tan estesos en la nostra literatura d'assaig. Puig es manté fidel a la millor tradició del periodisme de **Josep Pla**.

Des del punt de vista ideològic, el llibre té un clar punt d'encoltatge i és la renúncia al relativisme moral, de nou i per desgràcia, tan estes a casa nostra, o aquest postmodernisme superficial que sovint oscil·la entre el desconeixement i el tremendisme. **Puig** és crític i alhora agafa perspectiva, no defuig l'autocrítica ni agafa els camins fàcils d'exonerar de culpa una societat cada cop més insolent i desatasa dels assumptes polítics amb criteri. Més aviat al revés, de la lectura del llibre en destaquen moltes incongruències i incoherències de la societat espanyola moderna actual tan propensa al curt placisme i a

comprar qualsevol promesa que no requereixi cap esforç ni responsabilitat personal. **Valentí Puig** és equànime jugant amb un diàleg continu que va saltant de tema en tema de forma suau i espontània, com qui participa d'una conversa en un cafè. La conversa serveix de finestra per observa una realitat que **Puig** dibuixa amb independència i amb un marcat accent al liberalisme clàssic. El llibre és un exercici de resistència moral que bé podria haver signat el propi **Josep Pla**, **Raymond Aron** o el millor **Gaziel**, per posar només algunes referències del segle XX que entronquen perfectament amb l'escriptura exigent, rigorosa i ben propera a la realitat de l'autor.

El periodisme és més necessari que mai. En premsa cada cop és més difícil trobar aquests tipus de periodisme rigorós, teixit amb la realitat no amb les fantasies dels excessos ideològics i tanmateix amb valors morals fermes. L'últim assaig de **Puig** és sobretot un gran exercici de reflexió que oscil·la entre el periodisme –per la dimensió d'actualitat que té– i la reflexió social, al buscar més enllà dels fets concrets del dia a dia, sinó que es centra en el mar de fons. Com se sol dir, la política és el teatre de les passions humanes, un bon anàlisi, necessàriament, sortia de la templança, no de la indignació com la majoria a vegades ens vol fer creure. En un moment de desconcert i grans crits, la lectura de Puig es fa indispensable per tenir una dosi justa de realisme.